

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 471/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Belicom, M. R. Štefánika 36, Martin, proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 10C/23/2021-114 z 24. novembra 2021, rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 9Co/81/2022-193 z 2. februára 2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/90/2023 z 26. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. júna 2025 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom okresného súdu č. k. 10C/23/2021-114 z 24. novembra 2021, rozsudkom krajského súdu č. k. 9Co/81/2022-193 z 2. februára 2023 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/90/2023 z 26. februára 2025. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v súdnom konaní vedenom proti žalovanému [REDAKOVANÉ], narodenému [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), o vydanie veci (ďalekohľadu), eventuálne o zaplatenie 550 eur s príslušenstvom pre prípad, že by vydanie veci nebolo možné.

3. Sťažovateľ žalobu odôvodnil tou skutočnosťou, že predmetný d'alekohľad žalovanému vypožičal v júli 2017 v prítomnosti dvoch svedkov v [REDACTED] na stavbe rodinného domu s tým, že ak sa naplní účel výpožičky, teda použitie d'alekohľadu pri poľovačke žalovaného, žalovaný žalobcovi d'alekohľad vráti. Žalovaný však predmetný d'alekohľad sťažovateľovi nevrátil napriek viacerým výzvam a opakovaným sľubom žalovaného, že predmetnú vypožičanú vec sťažovateľovi vráti. Sťažovateľ preto vyzval žalovaného, aby vypožičanú vec vrátil, načo ale žalovaný nereagoval. Podľa sťažovateľa medzi stranami sporu vznikla zmluva o výpožičke, kde žalovaný nesplnil svoju povinnosť vypožičanú vec vrátiť. Minimálne od 19. novembra 2019 žalovaný zadržoval vec sťažovateľa.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 10C/23/2021-114 z 24. novembra 2021 zamietol žalobu sťažovateľa v časti, v ktorej žiadal, aby mu žalovaný vydal d'alekohľad, a v časti, kde žiadal, aby žalovaný pre prípad, že by vydanie tejto veci nebolo možné, mu nahradil škodu vo výške 550 eur s príslušenstvom.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, na základe ktorého krajský súd rozsudkom č. k. 9Co/81/2022-193 z 2. februára 2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 1Cdo/90/2023 z 26. februára 2025 odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatou argumentácie sťažovateľa je skutočnosť, že podľa jeho názoru sú napadnuté rozhodnutia arbitrárne a nepreskúmateľné. Jeho označené práva boli porušené tým, že konajúce súdy sa v napadnutých rozhodnutiach nedostatočne zaoberali jeho námietkami a nesprávne rozhodli z hľadiska dokazovania a hodnotenia dôkazov v zmysle hľadania objektívnej pravdy.

8. V napadnutých rozhodnutiach nie je podľa názoru sťažovateľa dostatočne vysvetlené, ktoré skutočnosti považovali konajúce súdy za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzali a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili, prečo neboli vykonané ďalšie navrhnuté dôkazy. Odôvodnenia napadnutých rozhodnutí neuvádzajú bližšie skutočnosti plynúce z dokazovania a vyjadrení strán sporu. Odvolací súd a dovolací súd sa iba stotožnili s právnym názorom súdu prvej inštancie.

9. Podľa sťažovateľa napadnuté rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Tvrdenie žalovaného a svedkyne [REDACTED], že si mohol zobrať d'alekohľad pri vykladaní vecí z auta pri neúspešnom pokuse o poľovačku, je podľa neho len ich ničím nepodložená domnienka, keďže nebolo preukázané a nemá ani žiadnu logickú a vecnú súvislosť so žiadnym iným tvrdením, argumentom či dôkazom. V tejto súvislosti žalovaný neuniesol dôkazné bremeno.

10. Sťažovateľ argumentuje, že v konaní bolo preukázané nesplnenie povinnosti žalovaného vrátiť vec a zodpovednosť žalovaného za škodu z dôvodu nevrátenia veci. Namieta tiež záver konajúcich súdov, podľa ktorého žaloba nebola uplatnená včas.

11. Za nedôvodnú považuje námietku premlčania vznesenú žalovaným, premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu škody začala plynúť až 20. júla 2021, keď sa dozvedel, že žalovaný d'alekohľad nemá. Uvedená skutočnosť vyplynula z podania žalovaného z 29. júna

2021 doručeného do dátovej schránky právneho zástupcu sťažovateľa. Sťažovateľ zastáva názor, že je nesprávny záver konajúcich súdov, ktoré začiatok premlčacej doby viazali na dátum zaslania SMS správy sťažovateľa z 20. októbra 2017 žalovanému, v ktorej sa domáhal len vydania veci. Znenie SMS správy bolo: „*Servus Vilko, kedy to dáme do poriadku? Už ubehol rok a ty sa nemáš k činu. Bud' dones prachy alebo drevo.*“ Dôvetok o peniazoch nemožno podľa sťažovateľa vykladať ako jeho vedomosť o strate veci v držbe žalovaného a nesúhlasí so záverom konajúcich súdov, že od dátumu SMS správy rozhodne vedel, že žalovaný, ktorý mu ďalekohľad nevrátil, ho u seba nemá, a teda zodpovedá za jeho stratu. Z uvedenej SMS správy nie je možné podľa sťažovateľa dôvodiť jeho vedomosť o strate ďalekohľadu. Námietka premlčania vznesená žalovaným je preto v rozpore s dobrými mravmi a konajúce súdy na ňu nemali prihliadnuť.

12. Prejav zneužitia dôvery sťažovateľa voči žalovanému je podľa sťažovateľa preukázaný tým, že až do pojednávania 10. novembra 2021 žalovaný popieral, že by si ďalekohľad vypožičal, a až na tomto pojednávaní priznal, že si ďalekohľad vypožičal od sťažovateľa. Za nedôvodný považuje aj záver, že otáľal s podaním žaloby. Podľa sťažovateľa sa žalovaný úmyselne obohatil, resp. úmyselne sťažovateľovi spôsobil škodu, čo má za následok založenie 10-ročnej premlčacej doby.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu ochranu, právnu pomoc a rovnosť v súdnom konaní a práva spravodlivé súdne konanie a účinný prostriedok nápravy (čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 47 charty) napadnutými rozhodnutiami.

14. Z podstaty sťažnostnej argumentácie vyplýva subjektívna nespokojnosť sťažovateľa so skutočnosťou, že napadnuté rozhodnutia neboli riadne odôvodnené a dôkazy boli konajúcimi súdmi vyhodnotené jednostranne v prospech žalovaného bez primeraného zdôvodnenia. Napadnuté rozhodnutia vychádzali podľa sťažovateľa z nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke premlčania jeho nároku.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu:

15. Proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľ aj využil. Z uvedeného vyplýva, že jeho námietky uvedené v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie preskúmal krajský súd napadnutým rozhodnutím.

16. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu bolo prípustné dovolanie, ktoré sťažovateľ aj využil, a jeho dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu bolo predmetom prieskumu najvyššieho súdu napadnutým rozhodnutím.

17. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

18. Z uvedeného dôvodu sa uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2

písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu:

19. Sťažovateľ v rámci dovolania uplatňoval dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP.

20. Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ založil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP na tvrdení o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia a prejavil nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov.

21. Najvyšší súd k prednesenej námietke uviedol, že sťažovateľ dovolaním napádal skutkové zistenia okresného súdu a krajského súdu a hodnotenie vykonaných dôkazov týmito súdmi a konštatoval, že na dovolacom súde nie je možnosť vykonávať dokazovanie a dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení (body 10.1 a 10.2 odôvodnenia).

22. Najvyšší súd uzavrel, že nezistil existenciu vady podľa § 420 písm. f) CSP, a preto dovolanie odmietol postupom podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

23. Ďalej sťažovateľ uplatnil aj dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP.

24. V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ mal naformulovať právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, aby najvyšší súd mohol posúdiť, či sa pri riešení danej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Najvyšší súd konštatoval, že žalobca nekonkretizoval, pri riešení akej právnej otázky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolateľ takisto neuviedol ani konkrétnu právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a takisto neuviedol ani konkrétne prípady, keď by posúdenie právnej otázky bolo odvolacím súdom rozhodované rozdielne. Dovolací súd sa preto stotožnil s tým, že žiaden z dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP nebol naplnený (bod 21 odôvodnenia).

26. V súvislosti s podaným dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP najvyšší súd uzavrel, že dovolanie nie je prípustné podľa § 447 písm. f) CSP, preto dovolací súd dovolanie sťažovateľa odmietol.

27. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dovolanie aj napriek tomu, že bolo podané kvalifikovaným právnym zástupcom, vôbec nevymedzovalo právnu otázku, ako to vyžaduje Civilný sporový poriadok, preto záver najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania je ústavne akceptovateľný. Iba vyjadrenie samotného nesúhlasu sťažovateľa s právnym posúdením veci krajským súdom v otázke premlčania jeho nároku bez akejkoľvek bližšej špecifikácie právnej otázky, na ktorej riešení bolo založené rozhodnutie napadnuté dovolaním, nezodpovedá vymedzeniu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP.

28. V rámci predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd neidentifikoval žiaden skutkový ani právny dôvod odchyliť sa od záverov vyslovených v napadnutom uznesení najvyššieho súdu. Ústavný súd preskúmal obsah napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezistil žiadnu pochybnosť o jeho ústavnej konformnité.

29. Napriek záverom v bode III.1 tohto uznesenia sa ústavný súd oboznámil aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie a rozhodnutím odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ich rozhodnutia sú ústavne udržateľné. Z týchto rozhodnutí vyplýva, že samotný sťažovateľ na pojednávaní uviedol, že po tom, čo v júli 2017 požičal žalovanému d'alekohľad, sa ho v lete 2017 pýtal, kedy mu ho vráti, na čo mu uviedol, že ho nemá, lebo mu ho sťažovateľ ukradol z auta, čo potvrdil aj sťažovateľom navrhnutý svedok [REDAKOVANÉ], a následne ho žalovaný vyhľadal pred 20. októbrom 2017 a povedal mu, že mu d'alekohľad musel ukradnúť jeho vlastný švagar. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ už na jeseň 2017 nesporne vedel, že žalovaný d'alekohľad nemá a že preto proti nemu nemôže uspieť s vlastníckou žalobou o vydanie veci a že mu patrí len nárok na náhradu škody, ktorý však ako eventuálny petit uplatnil na súde až 3. augusta 2021, teda po uplynutí subjektívnej a objektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu škody. O nárok z bezdôvodného obohatenia z dôvodu plnenia bez právneho dôvodu nejde, keďže právnym dôvodom jeho nároku bola uzavretá zmluva o výpožičke. Neobstojí ani námietka sťažovateľa, že žalovaný ako jeho priateľ zneužil jeho dôveru v neho a v jeho sľuby od júla 2017 o vrátení d'alekohľadu, resp. náhrade škody, čo navyše žalovaný v priebehu konania poprel a sťažovateľ neoznačil ďalšie dôkazy, na základe ktorých by bolo preukázané, že išlo o škodu spôsobenú úmyselne. Nedôvodný je aj argument sťažovateľa, že vznesenie námietky premlčania je výkonom práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi, keďže voľba uplatneného nároku bola vecou sťažovateľa v postavení žalobcu, ktorý sa mohol hneď, ako zistil, že proti žalovanému nemôže uspieť s vlastníckou žalobou o vydanie veci, domáhať proti nemu nároku na náhradu škody, pretože voľba nároku je výsostnou vecou žalobcu, ktorému vzhľadom na uvedené nič nebránilo, aby sa ho domáhal už skôr, pretože je jeho vecou, aby bdel nad svojimi právami a aby ich uplatnil včas, čo však neučinil (bod 8 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu). Obdobne uvedené skutočnosti konštatoval aj súd prvej inštancie (body 23, 24 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu).

30. Ústavný súd konštatuje, že možno súhlasiť s názormi okresného súdu a krajského súdu v otázke premlčania sťažovateľovho nároku, a preto závery okresného súdu a krajského súdu považuje ústavný súd za ústavne udržateľné. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. „*práva patria len bdelym*“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení vrátane využitia možnosti podania žaloby, v ktorej si sťažovateľ uplatnil nárok na náhradu škody.

31. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnené námietky sú nedôvodné a nesignalizujú takú priamu príčinnú súvislosť s možným porušením označených práv, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol vysloviť ich porušenie.

32. Vychádzajúc z uvedeného, pri predbežnom prerokovaní ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu